

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№5/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 92 sahifa,
14-may, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Qirg'izboyev Abdug'afvor Karimjonovich – Tarix fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Umarova H.O' – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)

Somurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti

Saifnazarov I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'icha falsafa doktori (PhD)

Panjjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Toshkent davlat texnika universiteti, G. V. Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti Toshkent temir yo'l muhandislari instituti.

EDITOR-IN-CHIEF:

Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich – Doctor of Historical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024 yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.06.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669245
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310

MUNDARIJA

Nutq o'qitirish mashg'ulotlarida maqol va rivoyatlardan foydalanish texnologiyasi	12
Azimova Nodira Xikmatovna	
Matematikada o'tkaziladigan sinfdan tashqari viktorina, matematik ertalik va matematik musobaqalarni tashkil etish.....	15
Azizova Dilnoz Yo'ldashevna	
Adabiy ta'limda fanlararo integratsiyani rivojlantirishda didaktik o'yinlarning o'rni	19
Hasanova Bahora Isa qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darsliklaridagi kognitiv-pragmatik mashqlar turlari va mazmuni.....	22
Jahonova Nargiza Yunus qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo fanidan uyga vazifalarni tashkil etishda QUIZ testlardan foydalanish	28
Jamolova Nodirabegim Jobir qizi	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishning dolzarbligi	32
Mazgarova Durdona Shuxrat qizi, Mirzakamolova Komola Xojiakbar qizi	
Understanding and Using Articles in English: A Practical Approach.....	35
Mustafeyeva Nigina Shuhrat kizi	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	40
Nosirova Dilfuza	
Ona tili va o'qish savodxonligi fanining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va ahamiyati	45
Otamurodova Mahfirat Husan qizi	
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va qonunlari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuv	49
Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kasbiy etikasi va madaniy salohiyatini shakllantirish omillari...52	
Qodirova Fotima Rashidovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalarining qiyosiy tahlili	55
Shokirova Madinabonu Shomurod qizi	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda mental arifmetikaning o'rni.....	59
Sulaymonova Nigora Olimjon qizi	
Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlari (Singapur ta'lim tizimi misolida).....	63
Taniqulova O'g'lioy Fahriddin qizi	
SWOT texnologiyasi asosida talabalarning tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish modeli.....	66
Abdusalomova Saidabonu Ziyovuddin qizi	
Механизмы формирования характера трудолюбия в младшем школьном возрасте	69
Зияев Амаль Толибович	
Современные методы обучения иностранному языку в начальных классах	72
Косимова Шахризода Бахромжон кизи, Рузметова Хилола Абдушариповна	
Ислам в духовных исканиях льва толстого: уважение великого писателя к религии и пророку	75
Мамасодикова Махзуна Жалол кизи	
Проблемы и особенности перевода с узбекского языка на русский: анализ ошибок и пути решения	78
Холмуродова Дилдора Хусниддиновна	
Развитие русского языка в современном мире	80
Чернова Татьяна Алексеевна, Темиров Руслан Расул угли, Хасанов Сайхунбек Килич угли	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari.....	83
Komilova Lola Nasilloevna	

MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARNING TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING DOLZARBLIGI

Mazgarova Durdona Shuxrat qizi

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Mirzakamolova Komola Xojiakbar qizi

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'limdagi katta yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini shakllantirish va uni samarali tashkil etishning dolzarbligi tahlil qilinadi. Bolalarning bilishga bo'lgan qiziqishini qo'llab-quvvatlash, kuza-tish, tajriba o'tkazish, savol berish kabi faoliyatlar orqali ilmiy tafakkurni rivojlantirish usullari bayon etiladi. Shuningdek, tadqiqotchilik faoliyati orqali bolalarning tafakkuri, muammoli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatlari va ijodiy yondashuvlari rivojlanishi mumkinligi asoslab beriladi. Mazkur yondashuv bolalarni keyingi bosqichlarda muvaffaqiyatli ta'lim olishga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, katta yoshdagi bolalar, tadqiqotchilik faoliyati, ilmiy tafakkur, tajriba, kuzatish, ijodkorlik, muammoli vaziyat, mustaqil fikrlash.

Abstract: This article analyzes the urgency of developing and effectively organizing research activities among older preschool children. It describes methods of fostering scientific thinking through activities such as observation, experimen-tation, and questioning. The article substantiates how research-based activities can promote children's thinking abilities, support independent decision-making in problem situations, and enhance creativity. This approach is considered an important factor in preparing children for successful learning in subsequent stages of education.

Key words: preschool education, older children, research activity, scientific thinking, experiment, observation, creativity, problem situation, independent thinking.

Аннотация: В статье анализируется актуальность формирования и эффективной организации исследователь-ской деятельности у детей старшего дошкольного возраста. Описываются методы развития научного мышления через такие виды деятельности, как наблюдение, проведение экспериментов и постановка вопросов. обосно-вана возможность развития у детей исследовательским путём таких качеств, как мышление, способность к при-нятию самостоятельных решений в проблемных ситуациях и творческий подход. Этот подход рассматривается как важный фактор в подготовке детей к успешному обучению на следующих этапах образования.

Ключевые слова: дошкольное образование, дети старшего возраста, исследовательская деятельность, научное мышление, эксперимент, наблюдение, креативность, проблемная ситуация, самостоятельное мышление.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar bolalarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratilishini taqozo qilmoqda. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim davrida bolalarning qiziqishi, kuzatuvchanligi va bilishga bo'lgan intilishi nihoyatda kuchli bo'ladi. Shu bois, aynan katta yoshdagi maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etish dolzarb masala sifatida qaralmoqda. Bolalarda erta yoshdan boshlab ilmiy-tadqiqotga oid ko'nikmalarni shakllantirish, ularning atrof-muhitga nisbatan ongli munosabatini rivojlantirish hamda tafakkurini mustahkamlash muhim omil hisoblanadi. Ushbu mavzu nafaqat ta'lim-tarbiya jarayonining sifatini oshirish, balki kelajakda jamiyatga faol, izlanuvchan va bilimga chanqoq shaxslarni tayyorlashda muhim o'rin tutadi.

Maktabgacha yosh – bu bolaning shaxs sifatida shakllanishida poydevor qo'yiladigan davr bo'lib, ushbu bosqichda bola faolligi, qiziqishi, bilishga bo'lgan ehtiyoji nihoyatda yuqori bo'ladi. Shu sababli, aynan katta yoshdagi maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish, ularda mustaqil

izlanish, fikrlash va kuzatish ko'nikmalarini shakllantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Shunday qilib, maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etish – ularning tabiiy qiziqishlari va bilimga chanqoqligini to'g'ri yo'naltirish, o'zini anglashga undash, mustaqil fikrlovchi shaxs sifatida shakllanishiga zamin yaratish demakdir. Bu mavzuni o'rganish orqali bolalar ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirish va zamonaviy jamiyat talablariga javob beradigan innovatsion shaxsni voyaga yetkazishning nazariy va amaliy asoslarini ishlab chiqish maqsad qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Vygotskiyning nazariyasiga ko'ra, bolalarning o'rganishga bo'lgan ichki ehtiyoji ularda tadqiqotchilik faoliyatining tabiiy tarzda shakllanishiga olib keladi. Unga ko'ra, bolalar mustaqil tajriba qilish orqali o'z bilimlarini boyitadi. Bu nazariya zamonaviy maktabgacha ta'lim dasturlarining asosini tashkil qiladi. Mazkur asarda muallif bolalarda ilmiy fikrlashning dastlabki ko'rinishlarini shakllantirishda o'yin, tajriba va kuzatishlarning muhimligini asoslab beradi. Ushbu faoliyatlar orqali bolalar atrof-muhitni tushunishni o'rganadi. Kitobda bolalarning savol berish va yechim topish qobiliyatini rivojlantirish usullari ko'rib chiqiladi. Ushbu ishda maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqil fikrlash, kuzatuvchanlik va tahlil qilish qobiliyatlarini shakllantirishga qaratilgan usullar tavsiylanadi. G'ulomova tadqiqotchilik faoliyatini bolalarning shaxsiy rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadigan vosita sifatida ko'rsatadi.

Rasmiy metodik qo'llanmalarda bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini qo'llab-quvvatlash uchun zarur shart-sharoitlar (materiallar, muhit, tarbiyachining yondashuvi) haqida amaliy tavsiyalar berilgan. Shuningdek, STEAM yondashuvi asosida ishlab chiqilgan faoliyat turlari ham ko'rib chiqiladi. J. Piage bolalarning bilish faoliyati bosqichlarini o'rganib, tadqiqotchilik faoliyatining har bir bosqichga xos xususiyatlarini ochib beradi. 6–7 yoshli bolalar sabab-oqibat bog'liqliklarini aniqlashga qiziqish bildiradi, bu esa ularni tadqiqotga jalb etish uchun eng mos davr ekanini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bola tabiatdan tug'ma qiziqish va kuzatuvchanlik bilan dunyoga keladi. Atrof-muhitda sodir bo'layotgan hodisalar, narsalar va ularning o'zaro bog'liqligi bolaning e'tiborini tortadi. Shunday paytda tarbiyachi yoki pedagog tomonidan bu tabiiy qiziqishni to'g'ri yo'naltirish, bolani kuzatish, tahlil qilish va xulosa chiqarish faoliyatiga jalb etish orqali tadqiqotchilik faoliyatiga zamin yaratiladi. Bu faoliyat bolaning tafakkurini chuqurlashtirish, mantiqiy fikrlashni rivojlantirish va ilmiy bilim asoslarini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu borada bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini erta yoshdan shakllantirish zarurati ortib bormoqda. Maktabgacha yosh bu jarayonning boshlanish nuqtasi bo'lib, bola tabiiy qiziquvchanligi, kuzatuvchanligi va savollar berishga bo'lgan qiziqishi bilan ajralib turadi.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan, konstruktivistik va faol-ta'limiy yondashuvlar shuni ko'rsatadi, bolalarni faol subyekt sifatida ta'lim jarayoniga jalb qilish, ularning mustaqil izlanishlarini qo'llab-quvvatlash ham nazariy, ham amaliy jihatdan samaradorlikni ta'minlaydi. Shu nuqtai nazardan qargalganda, maktabgacha katta yoshdagi bolalar bilan olib boriladigan tadqiqotchilik faoliyatini ilmiy asosda tashkil etish pedagogik amaliyot uchun muhim vazifa bo'lib, ushbu faoliyatning dolzarbligi yildan-yilga ortib bormoqda.

Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining va Hukumatining maktabgacha ta'limga oid qabul qilgan qaror va farmonlari, xususan, "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish" konsepsiyasi, bolalarda erta yoshdan innovatsion fikrlashni, muammoli vaziyatlarda to'g'ri yo'l topishni, tajribaga asoslangan bilim olishni ta'minlashga qaratilgan. Bu esa bolalar orasida tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishni strategik vazifa darajasiga olib chiqmoqda.

Tadqiqotchilik faoliyati bolalarni muammoni ko'ra olish, savol qo'ya bilish, izlanish va xulosa chiqarish kabi amaliy ko'nikmalarga o'rgatadi. Bu esa nafaqat maktabga tayyorlashda, balki umuman hayotiy faoliyatda ham foydali bo'ladi. Tadqiqotchilik faoliyati orqali bolalar o'ziga xos qobiliyatlarini namoyon qila boshlaydi. Ayrim bolalarda texnik qiziqishlar, boshqalarda biologik yoki estetik kuzatish qobiliyatlari shakllanadi. Bu esa pedagogga bola individual qobiliyatlarini aniqlash va qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha katta yosh (5–7 yosh) davri – bolaning tafakkuri, tasavvuri va ijodiy qobiliyatlari faol shakllanadigan bosqich hisoblanadi. Shu yoshda tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etish bir qancha pedagogik va psixologik omillarga asoslanadi. Bu yoshdagi bolalarda savol berish, kashf qilish, tajriba o'tkazish va sabablarga qiziqish kuchayadi. Piaget va Vygotskiylarning tadqiqotlariga ko'ra, bolaning bilishga intilishi uni mustaqil ravishda o'rganishga undaydi. Bu esa tadqiqotchilik faoliyatining tabiiy asosidir. O'yin – bolalar uchun asosiy o'quv vositasi. Tadqiqotchilik elementlarini aynan o'yinli faoliyatga integratsiya qilish samaradorlikni oshi-

radi. Masalan, suv, qum, tabiat materiallari bilan tajribalar o'tkazish bolalarda sabab-oqibat munosabatlarini tushunishga yordam beradi. Kuzatishlar, ekskursiyalar, tabiatdagi oddiy hodisalarni tahlil qilish orqali bolalarda tanqidiy fikrlash va tafakkur rivojlanadi. Bu faoliyatlar ularning nutqi va muloqot ko'nikmalarini ham shakllantiradi. Pedagog bolada mustaqil fikrlash, savol berish va o'z fikrini ifodalashga yo'l ochib beruvchi sharoit yaratishi muhim. Bunda STEAM (science, technology, engineering, art, math) asosidagi yondashuvlar ayniqsa dolzarbdir.

Maktabgacha yoshdagi bola o'zi eshitgan, ko'rgan narsalarini o'zi bajarganida, shu sohadagi bilimlar mustahkam va uzoq vaqt esda qoladigan bo'lib o'zlashtiriladi. Bolalar tabiatan kashfiyotchilardir. Ular tashqi muhitni, o'zlarini o'rab turgan dunyoni katta qiziqish va hayrat bilan kashf qiladilar.

Bola hamma narsaga qiziqadi. Dunyo bolaga uning shaxsiy his-tuyg'ulari, harakatlari va tajribalari orqali ochiladi. Bola dunyoni imkon qadar – ko'rish, taktil (teri orqali sezish), ta'm va hid sezish a'zolari orqali o'rganadi. Bola eng kichik tajribadan ham quvonadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning intensiv ravishda bilim o'zlashtirishlari, ma'lumot qabul qilishga ochiq bo'lishlari uchun ularning har bir narsani va har bir kishini o'z vaqtida o'rganishga bo'lgan istagini qo'llab-quvvatlash kerak. Kattalarning vazifasi – bostirish emas, balki tadqiqot faoliyatini faol rivojlantirishdir. Ilmiy-tadqiqot faoliyati – qidiruv faoliyatiga asoslangan va tadqiqot xatti-harakati asosida narsaning tuzilishini, atrofda dunyo hodisalari o'rtasidagi aloqalarni, ularni tartibga solish va tizimlashtirishni tushunishga qaratilgan intellektual va ijodiy faoliyatning maxsus turi sifatida bolani rivojlantiradi. Ta'lim-tarbiyaviy jarayon samaradorligi oshadi – interaktiv, faol yondashuv orqali bolalar bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etish – ularning tafakkuri, ijodiy qobiliyatlari, kuzatuvchanligi va mustaqil fikrlash salohiyatini rivojlantirishda muhim omildir. Ushbu yosh davrida bola atrof-muhitga nisbatan faol qiziqish bilan yondashadi, ko'p savollar beradi va tajriba qilishga intiladi. Shuning uchun aynan shu davrda tadqiqotchilik faoliyatini to'g'ri yo'lga qo'yish bola shaxsining har tomonlama kamol topishiga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Takomillashtirilgan ilk qadam davlat o'quv dasturi. – T.: 2022.
2. Xasanova Sh.T. Tasviriy faoliyatga o'rgatish nazariyasi va metodikasi. O'quv qo'llanma. – T.: Tafakkur, 2020. – B. 35–38.
3. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. Darslik. – Toshkent: 2017.
4. Джамилова Н.Н., Имамова Н.З., Захарова О.С. (2018). Орнаментально-декоративная стилизация. В состав редакционной коллегии и организационного комитета входят, с. 204.
5. Халилова Д.Ф. (2023). Эффективность совершенствования технологий развития социальной компетентности будущих воспитателей. Лучшие интеллектуальные исследования, 4(2), 3–4.
6. Камолова Г. (2024, март). Интеграция ёндошув асосида булажак тарбиячиларнинг касбий компетентлигини ривожлантиришнинг педагогик жиҳатлари. In Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies, 3(3), 197–204.
7. Ravshanova N.N. (2023). Designing modern models of biological education theories and content in educators. Telema-tique, 22(01), 3034–3040.
8. Imamova N.Z. (2023, January). Methodology for developing creative qualities of future teachers in the process of independent training. In International Scientific and Current Research Conferences, 86–90.
9. Maxmutazimova Y., Beysenbekova G. (2025). The importance of STEAM technology in developing technical creativity and engineering skills in preschool children. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(2).
10. Maxmutazimova Y. (2025). Maktabgacha yoshdagi bolalarni kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda STEAM texnologiyasidan foydalanish. Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(1).
11. Raxmatovna M.Y. (2025). The importance of developing technical creativity and engineering skills in preschool children. Shokh Library.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.